

Сумський державний університет
Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій

Кваліфікаційна робота
здобувача ступеня бакалавра менеджменту соціокультурної діяльності
за темою
«УКЛАДАННЯ ВЕЛОМАПИ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ ТА
ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД СУМСЬКОГО
РАЙОНУ»
(галузь знань 02 «Культура і мистецтво»,
спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»)

Студентки 4 курсу групи КД-71

Павленко Альони

Підсумкова оцінка.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

ECTS _____

Члени комісії

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Суми 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3-5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА	6-22
Актуальність та методологічне обґрунтування дослідження.....	6-9
Велотуризм як складова регіональної туристичної індустрії.....	10-12
Іноземні практики велотуристичної галузі та дозвілля	13-15
SWOT- аналіз потенціалу велотуризму Сумської області (на прикладі окремих територіальних громад).....	16-22
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА	23-21
Практичні аспекти діяльності ГО «ВелоСумщина» у популяризації велотуризму в м. Суми.....	23-25
Розробка та опис веломапи об'єктів культурної та історичної спадщини територіальних громад Сумського району.....	26-30
Стратегічні кроки в розробці проекту з розширення та популяризації велокультури у регіоні.....	31- 32
Рекомендації. Проект бюджету участі «Розвиток велокультури Сумської громади».....	33-35
ВИСНОВКИ.....	36-37
ДОДАТКИ	38-45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	46-47

ВСТУП

На сьогоднішній день велосипед є досить популярним видом транспорту, це й не дивно, адже він не забруднює навколишнє середовище, сприяє оздоровленню, це ефективний спортивний тренажер для людського тіла, він є досить зручним та довговічним. Ці плюси змушують людей змінювати свої пріоритети, пересідаючи з машин на велосипеди. Такі зміни дають життя новим видам активності, в тому числі велотуризму. Це поняття можна трактувати по різному, проте в сучасній літературі дане слово має таке значення.

Велотуризм - це один з видів туризму, в якому велосипед служить головним або єдиним засобом пересування. Поняття «велосипедний туризм» багатозначне і відноситься як до одного з видів активного відпочинку, так і до різновиду спортивного туризму.[1]

Актуальність теми обумовлена слабким попитом на вело подорожі у зв'язку з відсутністю такого формату турів належної якості в Сумському регіоні. Розробка веломаршруту сфокусує та приверне увагу туристів до ОТГ, тим самим покращить економічну складову громад. У порівнянні з європейськими країнами Україна не є конкурентноспроможною у сфері велокультури з декількох причин:

- a) майже повна відсутність інфраструктури (велодоріжки, дорожня розмітка, спорядження тощо);
- b) байдужість органів влади до даного напрямку як способу вирішення проблем дозвілля; популяризація відвідування культурних пам'яток; здорового способу життя; залучення інвестицій тощо.

Метою роботи є:

- a) Обґрунтувати актуальність та методологічну основу наукового дослідження
- b) Визначити потенціал регіональної велокультури та велоіндустрії;

- c) Дослідити іноземні практики велотуристичної галузі та дозвілля;
- d) Укласти мапу веломаршруту по об'єктам культурної та історичної спадщини регіону;
- e) Розробити паспорт цих об'єктів;
- f) Залучити органи місцевого самоврядування та інших стейкхолдерів до розширення можливостей велотуризму в регіоні.

Об'єкт - велотуризм як складова регіональної туристичної індустрії.

Предмет – туристичний та рекреаційний потенціал велоіндустрії окремих територіальних громад Сумського району

Згідно з поставленою метою курсової роботи були сформовані такі завдання:

1. Проаналізувати приклади розвитку велокультури та велотуризму інших країн та регіонів України;
2. Розглянути існуючі активності велотуризму на прикладі діяльності ГО “ВелоСумщина”;
3. Провести SWOT-аналіз регіонального велотуризму ;
4. Визначити групи ЦА, задля розширення можливостей та інтересів громадян;
5. Розробити веломаршрути, враховуючи потреби цільових груп;
6. Створити проект Бюджету участі на тему розвитку велокультури на Сумщині.

Після впровадження змін у велокультуру, громада вирішить такі стратегічні завдання:

- a) збільшення чисельності ЦА завдяки тематичним маршрутам та можливостям європейського рівня;
- b) дозвілля під час пандемії;
- c) співпраця органів місцевого самоврядування з громадськістю через інструмент бюджет участі, що стосується популяризації велотуризму у регіоні;

d) популяризація та збереження історичних та культурних пам'яток Сумщини завдяки складанню нових туристичних маршрутів; залучення інвестицій через грантові програми.

У процесі виконання наукової роботи було використано такі методи: аналіз науково-методичної літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел; метод стратегічного планування (SWOT-аналіз).

Проаналізувавши цю сферу можна стверджувати, що Україна відстає від європейських країн, через повну відсутність інфраструктури придатної для вело подорожей, це призводить до гальмування розвитку велосипедного туризму. Влада говорить про наявну проблему, проте вагомих зрушень майже не відбувається. Ми вважаємо, що велотуризм перспективна галузь, яка спроможна залучити інвестиції та покращити економічний стан країни і окремо духовно-психічне, фізичне здоров'я кожної людини. Це нова ніша у сфері туризму, що тільки починає свій розвиток.

Все вищесказане обумовлює актуальність визначення перспективних напрямків розвитку велосипедного туризму і зокрема створення такого типу маршруту в Сумській ОТГ.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

1.1 Актуальність та методологічне обґрунтування дослідження

Передумовами розвитку цивілізацій є прогресуючий світ, що потребує новизни в кожному наступному дні. Це й не дивно, адже виникають нові тенденції, інновації які змушують суспільство змінювати своє мислення, звичне для них життя. Кожне місто, кожна громада намагається слідкувати та реагувати на всесвітні зміни, щоб створити комфортне середовище для населення.

Так в 2019 році була розроблена стратегія розвитку міста Суми до 2030 року. Процес розробки відбувався у декілька етапів із залученням експертів, громадкості та представників влади. Було створено координаційну раду та робочу групу, а згодом розроблено карту розробки стратегії. Відбулася велика кількість сесій на яких визначали слабкі та сильні сторони міста, загрози та можливості перспективного розвитку. Було проаналізовано глобальні тенденції та сценарії розвитку, було визначено центральну місію та бажаний стан громади у майбутньому. Основний напрямок стратегії направлений на створення нового міста європейського зразка, промислового академічного, регіонального центру, який допомагає створити гідні умови життя, для кожного мешканця, розкрити та реалізувати творчі здібності, інтелектуальний потенціал, спортивний талант, отримати якісну освіту.

Як з'ясувалося громада потребує змін майже в кожній сфері життя. Звісно туристична галузь не залишилася без уваги. Спеціалісти зазначили, що проблема в низькому рівні туристичної екосистеми негативно впливає на економічний розвиток міста та його популяризації серед українських громадян, а також іноземців. Туризм є одним із перспективних шляхів розвитку міста. Кожний турист, відвідувач міста – це реальне джерело фінансування місцевої економіки, можливість збільшити конкурентоспроможність та економічну сталість. Вирішити наявну проблему

можна за допомогою формування позитивного іміджу міста, створення бренд буку, покращення інфраструктури тощо. Залучення грантових коштів також допоможе підвищити конкурентоспроможність. Після впровадження стратегії, влада вбачає Суми, як місто, що буде привертати уваги та приваблювати все більше нових туристів, що буде відповідати новітнім тенденціям, сприяти їх створенню та поширенню.

Для створення міста мрії та залучення туристів були визначені оперативні цілі:

1. Забезпечення ефективну транспортну систему, в тому числі для людей з різними потребами
2. Покращення інформаційного простору та доступності в місті
3. Залучення зовнішніх коштів, для покращення інвестиційного та соціального потенціалу
4. Покращення умови для безпечного та здорового перебування для туристів та життя для сумчан
5. Вдосконалення культурних послуг
6. Формування позитивного іміджу, що допоможе залучити туристів та інвесторів
7. Впровадження міжнародних стандартів у всі сфери життя.

Оперативні цілі будуть досягнені завдяки таким завданням:

1. Відбудування Сумського міжнародного аеропорту, початок його роботи (відтворити злітну смугу, початок роботі терміналу, налагодити зв'язки з українськими та міжнародними аеропортами)
2. Створення сталої міської мобільності (забезпечити комфортне, безпечне, екологічне пересування містян та гостей міста по території Сум);
3. Розвиток технологічних інновацій (програма готовності міських інституцій то технологічних інновацій);

4. Інформаційна доступність (розробка пакету зрозумілих, доступних інформаційних матеріалів на англійській мові та для людей з особливими потребами);
5. Відкритість для інвесторів (програма створення інформаційної системи та її доступність для інвесторів);
6. Розвиток та дозвілля молоді (організація різноманітних дозвіллевих програм для молоді, що допоможе виховати більш відповідальне і інтелектуально розвинене покоління);
7. Натуральний відпочинок ;
8. Інтеркультурність (проект, що допоможе сформувати позитивний імідж, а також залучити інвесторів, студентів, туристів з різних країн, уникнення міжнаціональних конфліктів);
9. Місто високої та духовної культури (Програма збагачення та збереження культурної спадщини міста, збереження традицій, цінностей);
10. Чисте місто (створити комфортне, екологічно чисте місто без відходів та сміття);
11. Конкуренентноспроможність бренду міста (маркетингова програма по формуванню унікального іміджу, позиціонування його через культурні, історичні, архітектурні ресурси). [2]

Вище сказане засвідчує, що участь міста Суми у національній та міжнародній мережі туристичних послуг потребує високого рівня сформованих та якісних обласних туристичних продуктів, які повинні бути конкурентоспроможними та унікальними.

У Сумській області в туристичній галузі станом на початок 2017 року зареєстровано 6 туристичних операторів та туристичних агентів – 51. Сумськими туристичними операторами приділяється недостатня увага до внутрішнього туризму та створення нових туристичних продуктів, і основною сферою їх прибутку залишається напрямок виїзного туризму.

Для стратегічного розвитку напрямку туризму в області обрано напрямок поєднання активного туризму з пізнавальною складовою. Даний висновок зроблено за результатами участі у конференціях, виставкових заходах, на яких була проведена робота зі збору інформації, консультацій та ділових зустрічей з основними гравцями туристичної індустрії України.

Стратегічні напрямки:

- a) активний туризм (сплави на байдарках та каяках);
- b) активний туризм (велосипедні маршрути);
- c) активний туризм (лижні траси);
- d) активний туризм (піші маршрути);
- e) активний туризм з етно-елементами;
- f) створення спільних туристичних маршрутів Чернігівська-Сумська-Полтавська-Харківська області;
- g) еко-стежки (науково-пізнавальний туризм). [5]

Отже, туристична сфера відіграє важливу роль в економічному та соціальному житті людини. Її розвиток відкриває нові можливості для розвитку усього міста в цілому, це й передбачає актуальність даної теми. Адже створюючи новий напрям в туризмі – вело туризм, ми відкриваємо нові горизонти, та покращуємо іміджеву складову міста.

1.2 Велотуризм як складова регіональної туристичної індустрії

У Сумському регіоні досить велика кількість історичних пам'яток та живописних ландшафтів, про які знають навіть не всі місцеві жителі, не говорячи вже про туристів України або, тим паче Європи. Це говорить про недостатність розвитку туризму взагалі, та велотуризму зокрема. Але, ці напрямки мають велику перспективу з огляду на популяризацію здорового способу життя та наростаючу популярність туризму, що стає можливим із стратегією відкриття кордонів і спрощення процедури візування для іноземців.

Але наразі конкретизуємо тему про можливості розвитку велотуризму у Сумському регіоні. Які ж складові потрібні для популяризації та розвитку цього напрямку туризму?

По-перше інфраструктура - добре спланована, модернізована і підтримувана, вона є необхідною умовою для залучення велотуристів. При постійному підтримуванні інфраструктури необхідно враховувати безпеку і комфорт велотуристів. Саме цей фактор надасть можливість розширити мережу маршрутів. Це вже був би крок вперед для того, щоб мати інтегрований туристичний продукт, заснований на велоспорті. Адже велотуристи хочуть не тільки крутити педалі, змагаючись один з одним на швидкість, складність маршруту і пройдену відстань.

Вони хочуть бути зачарованими природою, смаком місцевої їжі, секретами народних промислів і місцевими пам'ятками, які вони можуть знайти на цьому маршруті, і які як перли були б розсипані на їхньому шляху. Ми не повинні зупинятися і тримати наш велотуризм в якихось певних межах, нехай наші туристичні маршрути будуть весь час розширюватися.

За кожною цікавою туристичною історією стоїть питання про те, як подати її людям. Адже тільки тоді, коли історія успішно продається, велосипедний туризм забезпечує економічні вигоди.

Велотуризм не повинен обмежуватися виключно туризмом. Поступово, крок за кроком, у міру підвищення загальноосвітнього і культурного рівня громадяни нашої громади мають перейнятися переконанням, що велоспорт є важливою частиною їхньої мобільності. Чому б не дати можливість нашим громадянам їздити по велосипедних доріжках, скажімо, не тільки на роботу, але і по своїх справах?

Крім того, туристам може бути цікаво використовувати велосипед, оскільки це розвантажить громадський транспорт. У всякому разі, добре розвинений велотуризм може допомогти підвищити інтерес до повсякденного велоспорту, тим самим перетворивши відоме колись гасло «спорт - норма життя» в реальність.

Добре розвинений велосипедний туризм може стати важливою галуззю цього виду бізнесу, який допоможе збагатити місцевий бюджет і забезпечувати додаткову зайнятість населенню, яке проживає в даному регіоні. Результатом синергії є поступове залучення і акумулювання додаткових коштів, які можуть бути залучені до додаткового розвитку туристичних можливостей нашої місцевості.

Можна зауважити, що велотуризм є досить актуальною і перспективною галуззю на Сумщині, зглядаючись на інтенсивний розвиток напрямку, враховуючи створення прокатних пунктів у місті (вул. Воскресенська, 14; Даргомижського, 1; Терезова 1/3 (див. Додаток А), оновлення асортименту товарів велоіндустрії у торгових мережах, покращення інфраструктури, створення об'єднання громадян, які захоплюються цим видом спорту та дозвілля (організація щорічного велодня у м. Суми з залученням великої кількості активних громадян) , розробка цікавих маршрутів, які включають в себе поєднання знайомства з історичними та культурними пам'ятками та покращення фізичного і емоційного стану громади.

Перспективи розвитку велокультури:

1. Розвиток інфраструктури - велодоріжки, дорожня розмітка, позначки, карти тощо.
2. Розширення ЦА - сімейний відпочинок, тематичні заїзди (фототури, культурна спадщина, екстремальні заїзди, велогонки, подорожі грибників та рибалок тощо).
3. Оренда спорядження - велосипеди, причепа, шопи, рюкзаки тощо.
4. Створення музею велокультури.
5. Залучення іноземних інвесторів та туристів через грантові програми (що забезпечить економічний підйом регіону).
6. Заснування школи велоспорту.
7. Розширення можливостей для туристичних гідів та агенцій.
8. Покращення фізичного, емоційного та економічного стану громади.

1.3 Іноземні практики велотуристичної галузі та дозвілля

В даний час намітилася четверта хвиля велосипедного руху, яка почалася з появою в країні нової техніки - гірських велосипедів, і відкрилася можливістю подорожувати по всьому світу. За короткий термін наші співвітчизники побували практично у всіх країнах Європи, в Африці (Єгипті, Тунісі, Марокко), Азії (Китаї, Монголії, Таїланді, Індії, Ізраїлі), в обох Америках. При цьому багато хто прагнув зберегти традиції «наметового» туризму 70-80 років.

Подекуди це приносило успіх. Однак в країнах Європи це виглядало як «велобомжування». Велотуристи ночували в придорожніх кущах, харчувалися привезеними з Батьківщини запасами, лякали місцевих жителів своїм виглядом і звичками. Досі деякі люди з почуттям здійснення подвигу розповідають про те, як вони «прожили місяць в Європі, витративши при цьому 30 євро.

З іншого боку, зі зростанням можливостей техніки змінилися і походи спортивного плану. Туристи стали їздити по азимуту по степу, по замерзлих морях і озерах, по тундрі, горам, одним словом, там, де проїхати може тільки дуже міцна і надійна техніка. Зимова гума з шипами відкрила для багатьох еру подорожей «по воді». Мабуть, скоро не залишиться на землі місця, де б не проїхало колесо нашого велотуриста. Напевно, п'ята хвиля велоподорожей буде пов'язана не інакше як з подорожами по Місяцю, Марсу або по дну світового океану.

Взагалі, мобільність є одним з ключових чинників для міста як життєвого простору. В аспекті мобільності на короткі відстані найбільше значення і потенціал має велосипед як найбільш приваблива альтернатива автомобілю. На додаток до цього при поїздках на короткі відстані він може застосовуватися практично в будь-яких цілях.

За статистикою, велосипед є найпоширенішим засобом пересування в Німеччині. На 82 млн. Жителів країни припадає близько 70 млн. велосипедів.

(Для порівняння, автомобілів допущених до експлуатації в Німеччині всього 41 млн.) В середньому власники велосипедів проїжджають близько 25 кілометрів на тиждень. Двоколісного друга дуже люблять експлуатувати для поїздок на роботу. Тут велосипед займає 3 місце, поступаючись за популярністю автомобілю і громадському транспорту.

Після відомих прикладів Голландії і Данії найбільших успіхів у розвитку велоруку, використанні велотранспорту та будівництві велоінфраструктури серед європейських країн домоглася Німеччина. Причому, на відміну від Голландії та Данії, німці здійснили свої досягнення, так звану "Педальну революцію", не за 30-40 років, а в досить короткі терміни - всього за десятиліття, і виконали це дуже чітко і організовано, отримавши значні результати.

Сьогодні в країні більше 10% всіх щоденних поїздок відбувається на велосипеді. Вихідною точкою "педальної революції" в Німеччині став зважений і продуманий "Національний план розвитку велосипедного транспорту на 2002-2012 роки" федерального уряду. На основі цього плану, сьогодні в Німеччині створено мережу велодоріг, так звана D-Netz, яка складається з 12 трансрегіональних велодоріг далекого прямування загальної довжиною 10 200 км. Вона охоплює територію всієї федерації, від Альп до узбережжя, від Рейнського маршруту (Rheinroute) до велосипедної дороги Одер-Нейсе, що означає значну популяризацію велотуризму.

З особливостей німецького велоруку можна відзначити зацікавленість саме молоді та туристів доступністю обладнання, оскільки прямо на вулицях міст існують автоматичні велопрокати, які дають можливість в будь-який час доби отримати у користування велосипед за допомогою пластикової карти та мобільного додатку, який вираховує час користування та підсумкову вартість. Захоплює цей вид оренди обладнання максимальним комфортом для користувачів та безпекою для власників, оскільки у велосипеди вмонтовано чіпи, які визначають місце знаходження транспорту та дозволяють контролювати пересування користувача. До того ж, у мобільному

додатку можна знайти всю інформацію про клієнта, який користується послугою (див. Додаток Б).

В Німеччині було проведено опитування німецьким клубом ADFC, за результатами якого було визначено найпопулярніші регіони країни для подорожування на велосипеді. На перших місцях опинилися Баварія (1), Мюнстерланд (2), Боденське озеро (3), узбережжя Балтійського моря(4), Баден-Вюртемберг (4), Рурська область (4) і Північний Рейн - Вестфалія (5).

Розглянемо декілька популярних веломаршрутів в Німеччині:

1. Ельбський маршрут - Elberadweg. Довжина: 1220 км. Починається на курорті Шпіндлерув-Млин в Чехії. Закінчується в німецькому місті Куксгафен, де Ельба впадає в Північне море. Пам'ятки і міста: Саксонська Швейцарія, Дрезден, Мейсен, Торгау, Віттенберг, Дессау, Магдебург, Гамбург(див.Додаток В).

2. Везерський маршрут - Weserradweg. Довжина: 515 км. Починається в Нижній Саксонії в місті Ганноверш-Мюнден на місці злиття річок Верра і Фульда, які утворюють Везер. Веде до місця впадіння в Північне море близько Бремергафена і далі доходить до Куксгафена. Пам'ятки і міста: архітектурні пам'ятки везерського ренесансу, Гамельн, Бад-Эйнхаузен, Порта-Вестфаліка, Мінден, Бремен.

3. Рурський маршрут - RuhrtalRadweg. Довжина: 230 км. Починається біля витoku річки Рур у місті Вінтерберг, проходить в Рурській області в землі Північний Рейн - Вестфалія і закінчується в Дуйсбурзі, де Рур впадає в Рейн. Пам'ятки і міста: промислові пам'ятники - шахта "Цольферайн" в Ессені та інші; Ізерлон, Дортмунд, Віттен, Бохум, Мюльхайм-ан-дер-Рур, Оберхаузен [13]

Щодо веломаршрутів у світі топ рейтинг складають:

1. Лігурія в Італії - довжина велодоріжки 24 км. Проходить через Сан-Ремо, по дорозі можна відвідати місце

проживання Альфреда Нобеля, храм Христа Спасителя і фестиваль квітів

2. Золоте кільце Росії - можна відвідати стародавні міста країни. Головне - не їхати по жвавих трасах, так як там велодоріжок немає;

3. Долина Лаури у Франції - протяжність маршруту 800 км. Можна прокотитися по сільських дорогах Європи, помилуватися виноградниками, спробувати місцеві сири і вино.

4. Стежка Гайавата в США - доріжка для любителів спорту прокладена в сосновому лісі, пройти доведеться кілька тунелів і високих мостів, ця подорож сподобається екстремалам

5. Ралларвеген в Норвегії - маршрут довжиною 82 км. проходить в оточенні засніжених гір, блакитних озер з водоспадами і зелених лісів.

Як ми бачимо, велотуризм прогресує по всьому світу, що в свою чергу підкреслює необхідність створення веломаршруту європейського рівня в Сумському регіоні. Розроблений нами маршрут цікавий неперевершеними краєвидами, широким історико-краєзнавчим та культурним потенціалом, і достатньо короткою дистанцією, що забезпечить комфорт, доступність різним віковим групам, лояльність, не перенавантажить фізичний та моральний стан подорожуючих.

Сумщина має можливість заснувати програму з розвитку велоспорту та велотуризму з метою оздоровлення, організації культурного відпочинку для громадян, залучення інвестицій у туристичну галузь.

1.4 SWOT- аналіз потенціалу велотуризму Сумської області (на прикладі окремих територіальних громад)

Кожного дня вело туризм стає популярним видом активного відпочинку у всьому світі і в Україні зокрема. Передова практика вказує, що активне пересування, за допомогою велосипеда стає пріоритетним для туристів. Існуюча глобальна екологічна проблема в світі потребує негайних дій від людства, тому пересідаючи на велосипеди люди намагаються подбати про навколишнє середовище і про своє здоров'я. Такий вид туризму є ідеальною альтернативою, з одного боку велосипед є найбільш екологічним видом транспорту, а з іншого – люди повинні слідкувати за своїм станом, вести здоровий спосіб життя, випробовувати себе та власні сили, відкривати нові можливості.

Дедалі більше людей використовують велосипед для прогулянок, екскурсій та подорожей. При цьому, країнами-лідерами у здійсненні подорожей на велосипеді є Нідерланди та Данія, де частка таких становить 27%, 18% відповідно. У Європі та США велосипед вподобали навіть політики та зірки. В Україні велосипедний туризм поки що не став масовим видом відпочинку. [6]

В Україні є сприятливі умови для велосипедних подорожей. Згідно з рейтингом конкурентоспроможності туристичної галузі, складеним Всесвітнім економічним форумом, Україна посідає 76 місце серед 140 країн світу, за рівнем туристичної привабливості [7,8]. Вважається, що Західний регіон України є найбільш перспективним для функціонування та подальшого розвитку вело туризму. Він включає Івано-Франківську, Львівську, Закарпатську та Чернівецьку області. Західна частина країни володіє унікальними природно-антропогенними ресурсами, різноманітною, багатою екосистемою та має велику історико-культурну спадщину. Наявні ресурси спроможні створити необхідні умови для прогресивного розвитку

такого виду туризму, проте влада не спроможна досі ефективно використати наявний ресурсний потенціал [7,8,9].

Щодо Східної частини України, вона також високо урбанізована зона, багата на різноманітні природні дива та культурно-історичну спадщину. Однак існування однієї з головних проблем – недостатнє фінансування туристичної галузі, призводить до уповільнення її розвитку.

Проаналізувавши стан, напрямки, підходи розвитку та функціонування велосипедного туризму, нами здійснено SWOT-аналіз рекреаційного комплексу необхідного для розвитку вело туризму у Східному регіоні, зокрема в Сумській ОТГ. Він допоможе більш чітко побачити усі можливі перспективи, та уникнути ризиків. На підставі проведеного дослідження були визначені та сформовані сильні та слабкі сторони, можливості та загрози розвитку велосипедного туризму. (див. Додаток Г)

S (Strengths) – сильні сторони у розвитку велосипедного туризму у Східному регіоні є:

- Привабливість природних умов, сприятливе кліматичне положення.
- Наявність рекреаційних територій та потужного рекреаційного потенціалу, що спроможний розширити пропозиції рекреаційних послуг українським і іноземним споживачам;
 - Велика мережа природно-заповідного фонду регіону;
 - Багатство природного, історико-культурного й туристично-рекреаційного потенціалу, що створює можливість всебічного задовольнати пізнавальні, оздоровчо-спортивні і духовні потреби вітчизняних та іноземних туристів.
- Наявність значної кількості унікальних туристично-рекреаційних об'єктів та самобутності регіону;
- Розвинута транспортна інфраструктура, що сприяє безпечному пересуванню;

- вигідне географічне положення по відношенню до російських туристів;
- Нещодавно створений безвізовий режим в'їзду та виїзду для громадян України та ЄС та низки інших країн світу, що визначається як сприятливий фактор розвитку в'їзного та виїзного велотуризму;
- Наявність туристичної інфраструктури для велосипедистів (VELO доріжки, дорожні знаки)
- Інвестиційна привабливість, стратегічні програми розвитку регіону;
- Позитивна динаміка розбудови матеріально-технічної туристично-рекреаційної бази на сучасному рівня; підприємницька діяльність населення.

W (Weaknesses) – до слабких сторін можна віднести :

- Майже відсутня державна підтримка розвитку туризму в Україні;
- Досить обмежене фінансування туризму;
- Непридатність інфраструктури для велосипедів, відсутність окремих світлофорів, та розмітки на дорогах.
- Складність процедури узгодження інвестиційних проектів;
- Недостатнє кадрове та методичне забезпечення, їх не кваліфікованість (незнання іноземної мови)
- Відсутність системної організації інформаційної , маркетингової, рекламної підтримки;
- Низький рівень культури дорожнього руху (не толерантна поведінка з боку водіїв авто по відношенню до велосипедистів) ;
- Небезпечна їзда по проїзній частині, велика кількість аварійних ситуацій, через недотримання правил дорожнього руху;

- Відсутність затверджених в установленому порядку природних територій рекреаційного призначення, генеральних планів їх за будови та механізму освоєння територій;

- Відсутність активної позиції та серйозного ставлення правоохоронних органів до захисту велосипедистів;

- Відсутність належної сертифікації послуг закладів перебування та розміщення, особливо у приватному секторі;

O (Opportunities) – можливості:

- Зосередити увагу на збереженні туристичних ресурсів території;
- Застосування новітніх технологій щодо управління розвитком велосипедного туризму;
- Створити стратегічні програми розвитку велосипедного руху та велосипедного туризму і реалізувати їх;
- Залучати інвестиції у модифікацію та модернізацію інфраструктури вело туризму Східного регіону;
- Розробити нові, цікаві маршрути, екскурсії та тури, що приверне увагу туристів;
- Вихід вело туризму та бізнесу на міжнародний ринок;
- Впровадження світових тенденцій та використання досвіду в організації, управлінні та просуванні велосипедного туризму в регіоні та Україні;
- Участь у конференціях, семінарах, майтер-класах тощо;
- Покращити сервісне та технологічне обслуговування рекреантів.
- Освоєння нових рекреаційних територій;
- Вдосконалення законодавства щодо розвитку курортів, рекреаційних територій і туризму.
- Створення при консульствах України за кордоном державних туристичних офісів.
- Створити нові робочі місця для громадян.

T (Threats) – до загроз у розвитку велосипедного туризму можна віднести:

- Нестабільна (кризова) політична, економічна та соціальна ситуація в Україні;
- Жахлива екологічна ситуації в наслідок впливу техногенних факторів та виникнення непередбачуваних ситуацій в навколишньому середовищі;
- Не якісні послуги;
- Низька конкурентоспроможність по відношенню сусідніх регіонів та держав;
- Відсутність позитивного іміджу в очах іноземців;
- Непридатна дорожня система та стан доріг в цілому;
- Зменшення інвестиційних позицій.

З огляду на результати SWOT-аналізу рекреаційний комплекс велосипедного туризму потребує реформування, а саме реалізації таких заходів, що забезпечать належний розвиток в цій галузі.

1. Розробити генеральну схему, на якій будуть зазначені усі можливі велосипедні маршрути і об'єкти в ув'язці з міжнародною транспортною мережею з урахуванням прогнозованих потоків туристів;
2. Відремонтувати усі дороги та прокласти нові автошляхи, оснащати їх сучасним технічним обладнанням для комфортного та безпечного руху усіх учасників дорожнього руху. Доведення їх стану до міжнародного рівня;
3. Провести зонування і проектування територій, перспективних для розвитку велосипедного туризму та визначення пілотних районів для розвитку велосипедного туризму;
4. Сертифікувати усі існуючі велосипедні інфраструктури;

5. Розробити онлайн маршрути, та електронну версію проходження маршрутів;

6. Створити спеціальну школу, де будуть навчати правилам ПДР окремо для велосипедистів, а також готувати кваліфікованих викладачів та інструкторів (навчання, тренінги, курси, семінари, стажування, учбоворекламні поїздки тощо);

7. Публікація навчальних матеріалів та підручників по вело туризму;

8. Створити інформаційні кабінки для допомоги та консультування;

9. Налагодити зв'язки з європейськими країнами, асоціаціями велотуристів у різних містах України та лідерами в розвитку велосипедного туризму для підготовки та обміну досвідом велосипедистів;

10. Провести науково-практичні конференції, семінари, презентації з питань розвитку велосипедного туризму;

11. Розробити заходи (рекламні та PR-кампанії у пресі, на радіо і телебаченні) щодо покращення іміджу регіону, розвитку та популяризації цього виду туризму в регіоні, Україні та за її межами;

12. Створити інформаційно-туристичних центрів, рекламно-інформаційних пунктів на митних переходах, залізничних та автовокзалах тощо;

13. Підготувати, надрукувати та розповсюдити рекламно-інформаційні довідники та путівники;

Отже, як можна помітити, рекреаційні ресурси є основою для розвитку активного туризму. До рекреаційних ресурсів можна віднести різні природні, культурно-історичні, а також соціально-економічні об'єкти і явища. Для позитивної динаміки розвитку велосипедного туризму необхідно об'єднати зусилля органів виконавчої влади та організацій, що замаються волонтерською діяльністю, налагодити стабільний сервіс, створити імідж

країни, цілісний бренд через розроблення нових маршрутів та тематичних турів на основі існуючих географічних, ландшафтних та історичних багатств регіонів та нівелювати загрозу переміщення потоку рекреантів за кордон.

РОЗДІЛ 2: ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

2.1 Аналіз існуючої громадської організації «ВелоСумщина».

Базою практики дипломної роботи була обрана громадська організація «ВелоСумщина». Організація створена в 2004 році, з метою популяризації та об'єднання любителів велосипедного транспорту міста Суми та Сумської області. Об'єднання має великий досвід та знання околиць сумського регіону, маршрутів і пам'яток тому прагне поділитися інформацією, як з початківцями велосипедистами, так і з більш досвідченими любителями. Запросити бажаючих для участі в спільних поїздках та інших заходах, що стосуються веложиття нашого регіону.

ГО «ВелоСумщина» займається популяризацією своєї діяльності через соціальні мережі. Вона має власний сайт на якому можна знайти таку інформацію як (див. Додаток Д):

1. Майбутні велотурне, заходи і регіональні змагання;
2. Звіти про минулі заходи;
3. Вже розроблені велосипедні маршрутами;
4. Опис діяльності організації;
5. Новини Вело Сумщини, новації нововведення;
6. Звіти з проведених заходів;
7. Також на сайті будь-який користувач може:
8. Запропонувати або організувати свій велотур,
9. Забронювати місце для участі в потрібному заході,
- 10.Продати або придбати велосипед, комплектуючі аксесуари,
- 11.Отримати консультацію від веломайстрів або більш досвідчених велосипедистів, стати членом організації.

Громадська організація «ВелоСумщина» відкрита для всіх типів велосипедних напрямків таких як: гірський велосипед (МТВ), шосейний, BMX.

Додаткову інформацію можна переглянути на фейсбуці, де організація також зареєстрована, там час від часу публікуються анонси та результати різноманітних заходів.

Громадська організація розробила декілька вело маршрутів, найпопулярніший з них «Суми-Старе село-Суми» (Див. Додаток Ж)

Дистанція маршруту налічує 25 км, подолати його можна за шість з половиною годин.

2.2 Розробка та опис веломани об'єктів культурної та історичної спадщини територіальних громад Сумського району

Розвиток країни та регіону залежить від нововведень, інновацій, проектів, що в свою чергу поліпшить економіку. Тому можна стверджувати, що розробка нового вело маршруту для Сумської області спроможна популяризувати вело подорожі, залучити нових туристів, інвестиції. Велосипед - одне з кращих творінь людського розуму, це єдина машина, використання якої воістину універсально. Він надійно служить як різновид загальнодоступного, виключно портативного засобу пересування. Відомо також, що за позитивним психофізичному впливу на організм людини їзда на велосипеді не має собі рівних.

Розробка нового маршруту має чіткий план:

1. Проаналізувати місцевість Сумської області,
2. Провести дослідження пов'язані з розвитком велосипедної мережі
3. Розробити план веломережі та створення вело маршрутів
4. Створення рекреаційних вело маршрутів, нанесення їх в Google map
5. Створення системи велосипедних дороговказів
6. Облаштування велопарковок
7. Інформаційно-просвітницькі та промоційні заходи
8. Аналіз ефективності програми

Розробка та реалізація велосипедного маршруту потребує неабияких зусиль. Він повинен бути цікавим, раціонально побудованим та повністю продуманим. Тому було вирішено створити в Сумській ОТГ новий маршрут, який дасть поштовх для розвитку велотуризму. (див. Додаток 3)

Було позначено такі точки:

1. Початок маршруту – Суми (альтанка)
2. Зелений гай (Зеленогайський археологічний комплекс)

3. Пушкарівка
4. Вакалавщина (мінеральне джерело)
5. Кияниця (особняк Ліщинських)

Подорож починається з символу міста Суми – Альтанка. Унікальністю Альтанки є те, що ця дерев'яна споруда діаметром близько 6 метрів, а висотою — 10 побудована без єдиного цвяха. При цьому це не просто відкрита тераса із хрестоподібним дахом та центральним куполом, а справжній витвір мистецтва з вісьмома гранями, різьбленими шпильми, мереживними карнизами та узорами, в яких, крім хрестів та сонця, кожен може побачити усе, що намалює йому особиста фантазія..

Неймовірним видається і те, що попри війни, революцію та нелюбов радянської влади до буржуазних символів ажурна прикраса міста вціліла і навіть відсвяткувала сторіччя!

Зелений гай цікавий тим мало хто з сумчан знає про найбільший зі збережених у Європі курганний некрополь, що складається з 14 груп, які налічують близько 2,5 тис. Насипів. Крім курганів-могильників в Зеленогайський археологічний комплекс, який є пам'яткою національного значення, входять два давньослов'янських городища і поселення площею в 25 гектар.

У цій місцевості в IX - XIII століттях проживали представники східно-слов'янського племінного союзу сіверян, які були носіями волинцевської і роменско-борщівської культур. Характер місцевості, де мешкали сіверяни - це поля і переліски, порізані крутими балками і річками, великі ділянки лісу. Поселення розташовувалися на знижених ділянках річкових терас і на підвищеннях річкових долин, зручних для землеробства. Така ситуація дозволяла використовувати землю довгий час без додаткових добрив, тому що під час паводків ґрунт збагачувався наносами мулу. Спочатку на Волинцевській поселеннях були відсутні будь-які укріплення, що говорило про мирне періоді життя. Пізніше картина значно змінилася. В середині VII століття на південному сході Європи виникає Хозарський каганат і з часом

сіверяни стали платити йому данину. У цей період з'являються укріплені городища з дерев'яними стінами, валами і ровами, які як правило зводилися на мисах річок, в даному випадку на правому корінному березі Псла. Під час нападу ворогів жителі поселення ховалися в городищах.

Велике городище комплексу збереглося погано. Воно практично знищено існувати в ХХ столітті кар'єром крейдяних розробок. У крейдяних розрізах простежувалися культурні відкладення потужністю до 1 м, що відносяться до ранньослов'янської (роменско-боршевського типу) і давньоруської культури. В окремих місцях були помітні залишки нижніх поглиблених в землю частин осель-напівземлянок. Від крейдяного кар'єру і виникла назва лісового масиву - "Крейдище". Зараз на цьому місці розташована база відпочинку "Зелений Гай".

Мале городище знаходиться неподалік, на так званому "Піку Художників". Тут простежуються залишки міської стіни, є яма-резервуар для води, діаметром 22 метри і глибиною 5 метрів.

Матеріали досліджень говорять про те, що Зеленогайський комплекс відігравав важливу роль в торгових операціях Хазарського каганату. Це був один з опорних пунктів сухопутного караванного шляху Булгар - Київ ("з хазар в греки"). У поселенні зупинялися на відпочинок купецькі каравани і перебував гарнізон, що охороняє торговців від нападу розбійників. Інтенсивна життя в поселенні припиняється в середині XII століття, його територія значно скорочується.

Це явище не було пов'язано з якимись військовими діями, що підтверджується відсутністю тут слідів великих пожеж і руйнувань. Занепад цілком пояснюється політикою панівних прошарків відокремилися в цей час від Києва Володимиро-Суздальського князівства: і за Юрія Долгорукого, і при Андрій Боголюбський, і при Всеволода Велике Гніздо в зв'язку з торговим суперництвом йшли постійні війни з Волзької Болгарією. В результаті цих зіткнень, ймовірно, і була зруйнована стара система транс'європейського шляху. Перебої в налагодженій торгівлі привели до

занепаду "караван-сараї", орієнтовані на зовнішні зв'язки і в значній мірі відірвані від місцевої округи. Їх чекала така ж доля, що і аналогічні за своїми функціями поселення на торгових шляхах в інших частинах Європи.

Поселення, і могильник неодноразово обстежувалися і розкопувалися. Зокрема археологічні дослідження Зеленогайського комплексу проводилися Лівобережної слов'яно-руської експедицією Інституту архелогії УРСР, керівник О. В. Сухобоков (1983 р). [14]

На правому березі річки Псел, розташоване непримітне село Пушкарівка, наш марш тур пролягає через це село оскільки На південно-східній околиці села Пушкарівка знайдено поселення бронзового століття, між селами Пушкарівка і Зелений Гай - курганний могильник.

Територія локалізована в межах Сумського району між селами Вакалівщина та Кияниця у верхів'ї малої р. Битиця, переважно з її правого корінного берега, в районі с. Вакалівщина, яке знаходиться за 22 км на північ від м. Суми. Є системою заліснених розчленованих балок з невеликими за площею болітцями. Являє собою збережений природний комплекс і відіграє важливу роль у збереженні рідкісних видів рослин і тварин. На 1,2 км вище ставка знаходиться пам'ятка природи місцевого значення «Джерело Вакалівське».

Територія навколо джерела «Вакалівське», оголошена пам'яткою природи гідрологічного типу.

На околиці зеленошатої села Вакалівщини Сумського району є прадавня криничка. Весело пульсує з глибинних джерел землі незвичайної прозорості вода. Вже у наші дні вчені дослідили її мінеральні властивості. Та у мешканців села, що притулилося до мальовничого лісового пагорба, з давніх-давен зберігається у пам'яті легенда про цілющу силу цієї води. Джерело було завжди німим свідком щастя і горя Вакалівщини, болю і радості його господарів. Як і за далеких часів, так і тепер криниця наснажує людей любов'ю до рідного краю, до неповторної краси навколишньої природи.

Слобожанщина не може похвалитися старовинними замками, але витончених садиб тут предостатньо. Ось і в селищі Кияниця зберігся маєток, який колись належав родині цукрозаводчика Харитоненка.

Палац був побудований в 1890 році, незадовго до смерті господаря. Своім заповітом він розпорядився передати садибу своїй племінниці, Марії Лещинській. Тоді ж навколо будівлі був розбитий чудовий парк площею понад 50 гектарів.

Цікаво: деякі історики вважають, що саме в палаці Лещинських з'явився перший автомобіль у всій Харківській губернії. Дозволити собі таку розкіш могли лише дуже заможні люди.

У радянські часи вишуканий маєток було переобладнано в музичну школу, а після - турбазу. Сьогодні будівля належить місцевому університету. Стан маєтку розцінюється як аварійний, але в фасаді все ще можна розглянути старовинну ліпнину і химерні архітектурні форми.

А ось парк і озеро біля маєтку Лещинських зачаровують. Тут збереглися господарські будівлі, місток і понад 100 видів рослин, висаджених ще за наказом цукрозаводчика. Серед них є як звичні для нас дуби, клени та липи, так і екзотичні платан і гінкго.

Отже, ми можемо спостерігати, що Сумська область багата на культурну та історичну спадщину, тому промоція велотуризму в регіоні буде досить рентабельна. За допомогою вело туризму ми зможемо створити позитивний імідж ОТГ, залучити потужних інвесторів, спонсорів, що зможуть покращувати економічне, культурне, політичне життя в області.

2.3. Стратегічні кроки в розробці проекту з розширення та популяризації велокультури у регіоні

Беручи до уваги досвід європейських країн та враховуючи недоліки підходу розвитку велотуризму в Україні та на Сумщині зокрема, пропонується побудувати стратегію з розвитку та популяризації цього виду спорту та дозвілля:

1. Те, що в першу чергу можна зробити на місцевому рівні - подати проект спільно з ГО "Велосумщина" на розгляд Бюджету участі. Такі примітивні здавалось би речі як велодоріжки та дорожні знаки наразі дуже важливі на початковому рівні розвитку велоспорту та велотуризму. Організація вже існує декілька років та має позитивний досвід проведення різноманітних заходів для мешканців міста (тематичні походи живописними місцями регіону, фестивалі, велопробіги тщо), побудовані маршрути, досвідчених гідів. Потрібно лише допомогти вдосконалити діяльність ГО та розширити спектр послуг. Синергія активних громадян зі складу організації та органів місцевого самоврядування дасть неабияку користь як громаді так і владним структурам завдяки співпраці.

2. Договори з туристичними агенціями - оскільки великі агенції всеукраїнського масштабу зараз пропонують українцям не тільки подорожі за кордон, а й живописними місцями нашої країни, важливо надати їм привабливу пропозицію щодо маршрутів, які можуть зацікавити туристів. З іншого боку, якщо залучити відвідувачів до Сумщини, підприємці будуть зацікавлені самостійнопокращувати інфраструктуру на шляхах туристичних маршрутів (заклади громадського харчування, велоготелі, спортивне спорядження тощо) задля отримання додаткового прибутку. Враховуючи той факт, що великі агенції працюють на міжнародному ринку, важливо побудувати пропозиції таким чином, щоб вони були цікаві іноземним туристам.

3. Щодо автоматизованих велопрокатів - зараз у місті є підприємці, які надають таку послугу, але є недоліки (обмежений перелік обладнання, складна процедура та маленька кількість таких пунктів прокату). Взнявши за основу досвід тієї ж Німеччини або Скандинавії, можливо визначити найбільш людні та відкриті місця для розміщення велопарковок, оснащених автоматичною системою. Це дозволить спростити процедуру користування велосипедами та збільшить кількість громадян, які зроблять свій вибір на користь екологічного виду пересування містом та передмістями Сумщини. Очевидно, що це значно розвантажить міський транспорт та сприятиме культурі здорового способу життя.

4. Залучення іноземних інвестицій - зараз існує безліч європейських організацій, які надають гранти на розвиток культурних та спортивних сфер. Враховуючи тенденцію останніх років щодо наближення України до європейських цінностей та стандартів, можна сміливо втілювати амбіційні та сміливі проекти, спираючись на приклади європейських країн. Велоспорт та велотуризм є одним найпріоритетнішим напрямком, оскільки торкається декількох важливих сфер - навколишнє середовище (екологічний вид транспорту), охорона здоров'я (набуття навичок здорового способу життя у дітей та дорослих), вдосконалення своєї обізнаності щодо культурної спадщини країни та, врешті решт, шлях до покращення рівню життя громади та України в цілому.

Рекомендації. Проект бюджету участі «Розвиток велокультури Сумської громади»

Проект був розроблений таким чином, щоб охопити декілька важливих сфер, які одночасно можуть допомогти вирішити проблеми з благоустроєм міста, залученням молоді до здорового способу життя, вдосконалення туристичного бізнесу у регіоні та залучення зовнішніх інвестицій у розвиток інфраструктури регіону.

Після аналізу туристичної сфери у Сумському регіоні, стало зрозуміло, велосипедному туризму приділяється зовсім незначна увага. Лише одна організація займаються розробкою маршрутів та популяризацією велоспорту та велотуризму в ОТГ, тому люди зазвичай самостійно дбають про свою подорож. Наш проект пропонує вирішити дану проблему, ми розробили досить цікавий маршрут, що проходить повз автострад і жвавих автодоріг, таким чином мінімізувати можливість аварій. Веломаршрут проходитиме по путівцях, ґрунтових або асфальтованих, але в хорошому стані. Такий тур буде найбільше безпечним, а повітря набагато чистіше. При складанні маршруту було розраховано його тривалість (3 години) час привалів, враховуючи фізичні можливості учасників походу. Конкретні місця зупинки (5 основних місць) щоб відвідати місця культурної та історичної спадщини в Сумському регіоні (див. Додаток Г)

Можна підкреслити, для того оцю вело туризм прогресивно зростає необхідно вирішити основні проблеми розвитку сфери велотуризму та велоспорту зокрема - відсутність інфраструктури (велодоріжки, дорожні знаки, велостоянки та велоготелі тощо), відсутність автоматизованих велопрокатів, недостатність інформованості місцевого населення, байдужість владних структур, слабка ініціативна група.

Мета проекту

Пропоноване рішення, щодо розв'язання проблеми і його обґрунтування:

- a) будівництва велодоріжок на території міста;
- b) оновлення дорожньої розмітки та дорожніх знаків;
- c) розміщення автоматизованих велопрокатів в доступних і людних місцях;
- d) розробка декількох веломаршрутів з внесенням їх до Google-map
- e) заключення угод з туристичними агенціями;
- f) організація промоакцій на кшталт велопробігів, турнірів, конкурсів регіонального масштабу;
- g) залучення європейських інвестицій шляхом отримання грантових коштів для вдосконалення системи велотуризму у Сумському регіоні;
- h) створення сайту з презентацією послуг та веломаршрутів на кількох мовах для іноземців у тому числі тобто різними мовами.

Для кого цей проект

- a) діти, дорослі мешканці та гості Сумщини;
- b) органи місцевого самоврядування;
- c) представники туристичного бізнесу

Отже, підсумовуючи вищезазначене, можемо визначити передбачувані результати проекту:

1. Створено новий велосипедний маршрут, що допоможе популяризувати вело туризм;
2. Створено привабливі умови для залучення іноземних інвестицій;
3. Покращено інфраструктура регіону, створено окремі дороги для велосипедистів;
4. Оздоровлення та дозвілля членів громади різного віку;
5. Тісна співпраця органів влади з громадою;
6. Розвиток туристичного бізнесу;
7. Популяризація велоспорту та велотуризму в регіоні;
8. Збереження культурної та історичної спадщини Сумської ОТГ.

Висновки

Велосипед - це не просто засіб пересування, а своєрідний стиль життя. Кожен в ньому знаходить щось своє: одні заробляють на ньому в гонках гроші і славу, інші відкривають для себе нові регіони і країни, треті на ньому відпочивають, катаючись по парку, а хтось через велосипедні поїздки знімає стрес і напруження від міської буденності. Будь-яке засіб пересування дає свободу, і, чим здійснено це засіб, - тим більше свободи - це аксіома сьогодення днів. Вело-туризм - найвигідніший спосіб подорожувати - максимальна віддача при помірних витратах, він не вимагає палива - не забруднює навколишнє середовище, а фізичне навантаження сприяє хорошему самопочуттю відпочиваючого. Велотуристу підвладні будь-які дороги і стежки. У багатьох місцях, де пройде пішохід, може проїхати і велосипедист. Велосипед як засіб пересування дозволяє вибирати маршрути майже з будь-яким рельєфом місцевості і будь-якими дорогами.

До переваг велотуризму можна віднести :

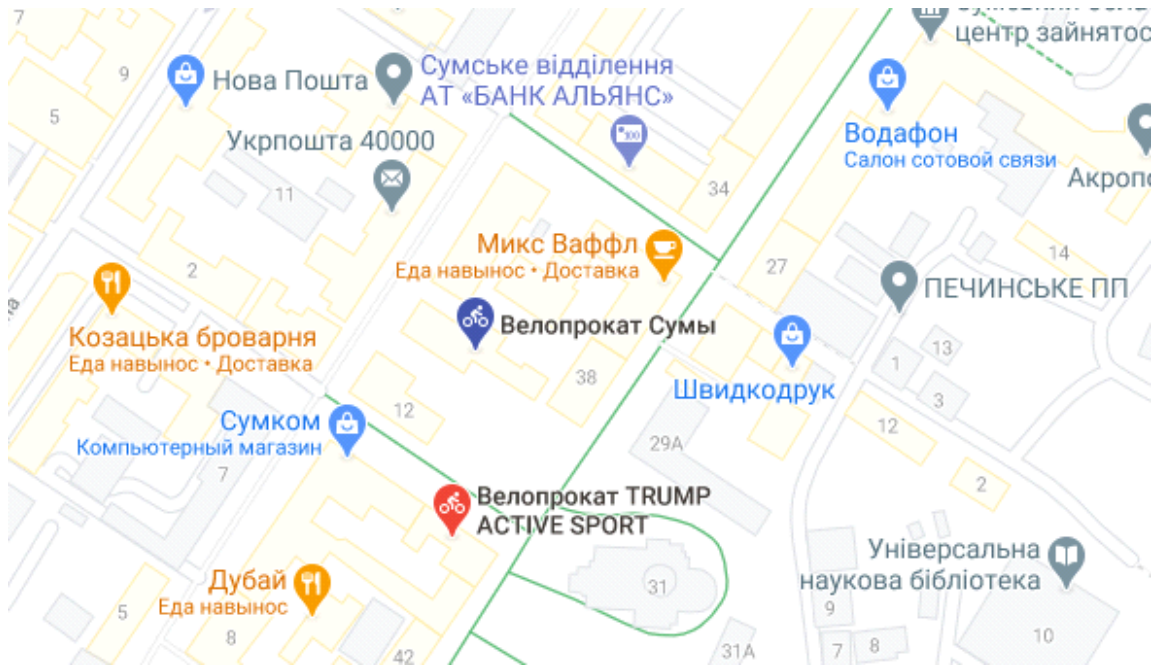
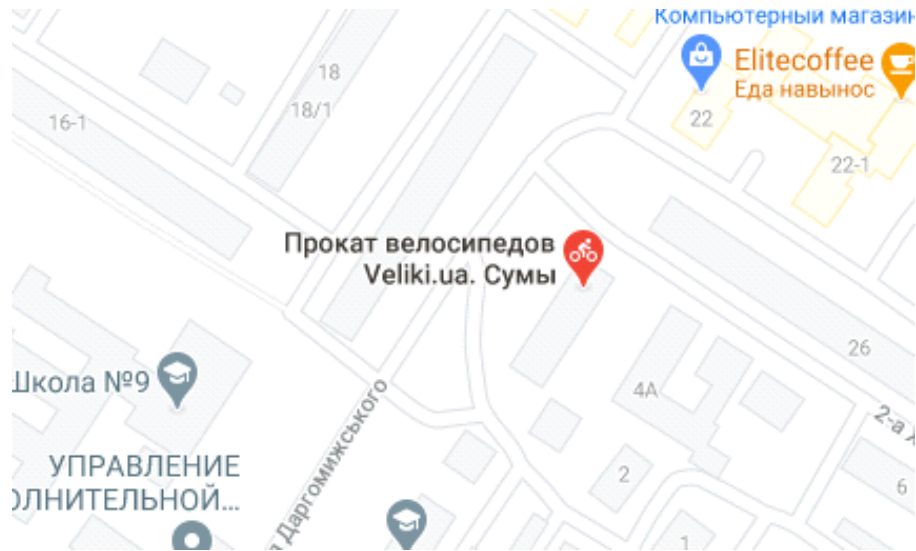
1. Можливість побачити красу нашої планети не «спорожняючи власні кишені», оскільки даний вид туризму є досить бюджетним, єдине, потрібно мати велосипед, або взяти його в оренду.
2. Під час туру на велосипеді, долаючи відстань від локації до локації, від пам'ятки до пам'ятки, часовий інтервал буде значно меншим ніж коли ми пройдемо той самий шлях пішки. Іншими словами велотуризм економить час.
3. Немає потреби нести на собі важкий рюкзак.
4. Він є безпечним та доступним для всіх груп населення, будь якого віку, навіть діти здатні подорожувати таким чином.
5. Велосипед - є екологічно чистим видом транспорту, що не несе шкоди навколишньому середовищу.

Подорожуючи на велосипеді, туристи не залежать від розкладу потягів, є можливість зупинитися на будь якій місцевості, та скоригувати відпочинок за своїх уподобань, проте і тут є деякі недоліки:

1. Для такої прогулянки потрібне вміння кататися на велосипеді.
2. Погода може зіпсувати відпочинок, оскільки укритися від опадів, майже ніде якщо ви знаходитесь далеко від населених пунктів.
3. Велосипед може зламатися в будь який момент, або є загроза грабіжу, якщо залишити транспорт без нагляду.
4. Досить небезпечно їздити по поживавленим трасам, оскільки в нашій країні ще не розвинена культура поваги до велосипедистів.

Отже, велосипедні походи є захоплюючим видом активного відпочинку, що дарує багато чого несподіваного, а інколи досі небаченого, оригінального, виняткового. Такий вид відпочинку поліпшує фізичне та психічне здоров'я людини, не шкодить навколишньому середовищу. Велотуризм прогресує з кожним днем, це нова ніша, що може створити прорив в туристичній сфері Сумського регіону, привабити туристів, покращити економічне життя громади

Додаток А

Додаток Б

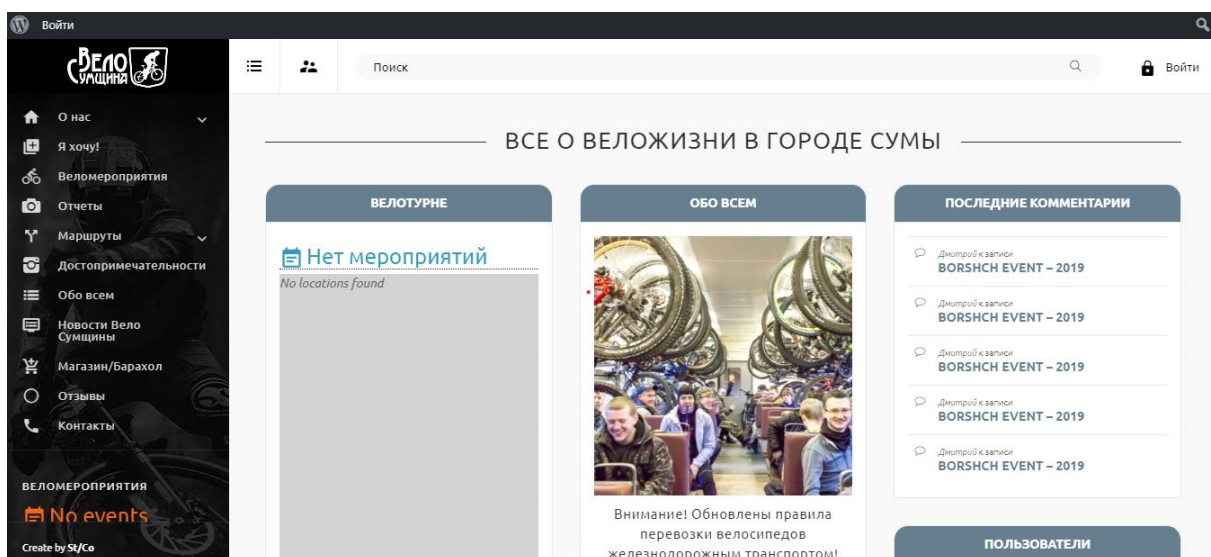
Додаток В

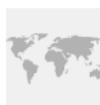
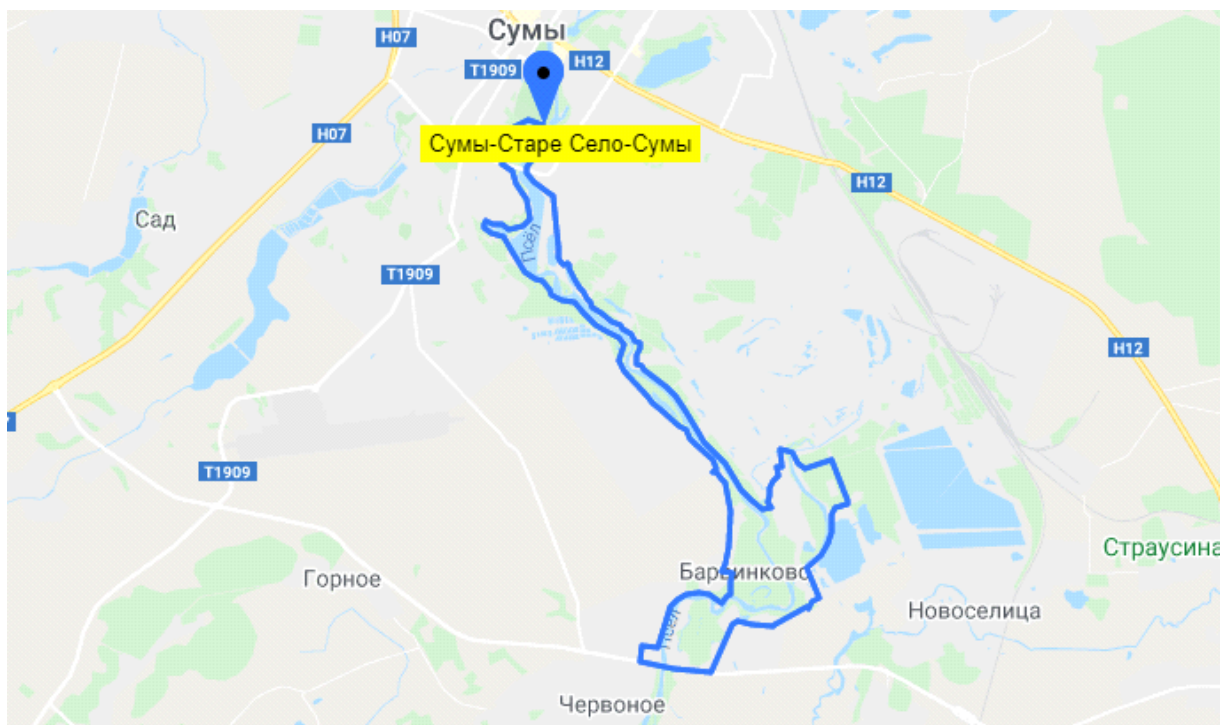
Додаток Г

<p>S (Strengths) – сильні сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> • Велика мережа природно-заповідного фонду регіону; • Наявність значної кількості унікальних туристично-рекреаційних об'єктів та самотності регіону; • Розвинута транспортна інфраструктура, що сприяє безпечному пересуванню; • вигідне географічне положення по відношенню до російських туристів; • Нещодавно створений безвізовий режим в'їзду та виїзду для громадян України та ЄС та низки інших країн світу, що визначається як сприятливий фактор розвитку в'їзного та виїзного велотуризму; • Інвестиційна привабливість, стратегічні програми розвитку регіону; 	<p>W (Weaknesses) – до слабких сторін можна віднести:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Майже відсутня державна підтримка розвитку туризму в Україні; • Непридатність інфраструктури для велосипедів, відсутність окремих світлофорів, та розмітки на дорогах. • Відсутність системної організації інформаційної, маркетингової, рекламної підтримки; • Низький рівень культури дорожнього руху (не толерантна поведінка з боку водіїв авто по відношенню до велосипедистів); • Небезпечна їзда по пробній частині, велика кількість аварійних ситуацій, через недотримання правил дорожнього руху;
<p>O (Opportunities) – можливості:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Зосередити увагу на збереженні туристичних ресурсів території; • Застосування новітніх технологій щодо управління розвитком велосипедного туризму; • Створити стратегічні програми розвитку велосипедного руху та велосипедного туризму і реалізувати їх; • Розробити нові, цікаві маршрути, екскурсії та тури, що приверне увагу туристів; • Вихід вело туризму та бізнесу на міжнародний ринок; • Впровадження світових тенденцій та використання досвіду в організації, управлінні та просуванні велосипедного туризму в регіоні та Україні; • Покращити сервісне та технологічне обслуговування рекреантів. • Освоєння нових рекреаційних територій; 	<p>T (Threats) – до загроз у розвитку велосипедного туризму можна віднести:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Нестабільна (кризова) політична, економічна та соціальна ситуація в Україні; • Жалюва екологічна ситуація в наслідок впливу техногенних факторів та виникнення непередбачуваних ситуацій в навколишньому середовищі; • Не якісні послуги; • Низька конкурентоспроможність по відношенню сусідніх регіонів та держав; • Відсутність позитивного іміджу в очах іноземців; • Непридатна дорожня система та стан доріг в цілому; • Зменшення інвестиційних позицій.

Додаток Д

Додаток Ж

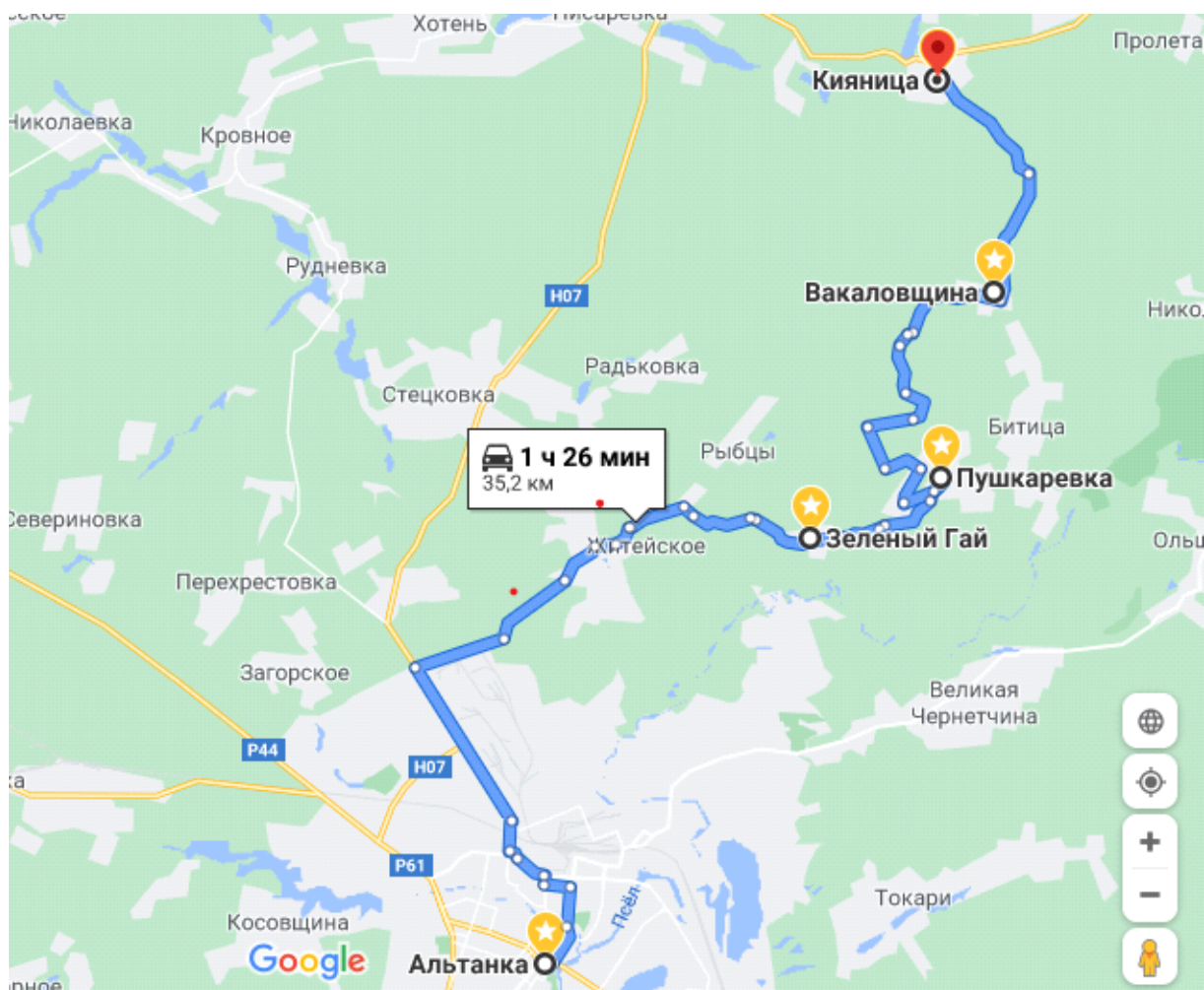

Сумы-Старе Село-Сумы

30.05.2019 Дмитрий

ДИСТАНЦИЯ	ВРЕМЯ	СКОРОСТЬ	МИН. ВЫСОТА	ПИК	ПОДЪЕМ	СПУСК
25 km	6 h 20 min	4 km/h	119 m	145 m	173 m	171 m

Додаток 3

Додаток К

Список використаних джерел та літератури

1. Біловодська О. А. Удосконалення теоретико-методичного підходу до оцінки маркетингової привабливості регіону / О.А. Біловодська, Л.О. Сигида // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 1. – С. 55-66.
2. Булгаков А.А. Велосипедный туризм для всех. -М.: Профиздат, 1984. - 128 с.
3. Бутко М. Інноваційні імперативи регіонального розвитку в Україні / М. Бутко // Економіст. – 2006. – № 7. – С. 26-28.
4. Програма розвитку міста Суми [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://smr.gov.ua/uk/dokumenti/programi-rozvitku-mista.html>
5. Веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Статут міста Суми [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://smr.gov.ua/en/dokumenti/statut-mista.html>
7. Стратегія розвитку міста Суми до 2030 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://smr.gov.ua/en/dokumenti/rozrobka-stratehii-rozvytku.html>
8. Велосипедный туризм / Сост. А.А. Булгаков. – М.: Ключ, 2008. – 624 с.
9. Гришина Л. Інноваційний напрямок розвитку як шлях подолання проблемності регіону / Л. Гришина // Економіст. – 2006. – № 8. – С.55-57
10. Дяхтяр В.Д. Основи оздоровчо-спортивного туризму / В.Д. Дяхтяр.– Київ: Науковий світ, 2002.– 201 с.
11. Куза А. В. Древнерусские городища X-XIII веков. Свод археологических памятников / Москва: Христианское издательство, 1996. – 270 с.
12. Мельниченко О.А. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні : монографія / Мельниченко О.А., Шведун В.О. – Харків: Вид-во НУЦЗУ, 2017. – 153 с.
13. Мироненко В. Вокруг света на велосипеде. - Рязань, 1998. -400 с.

14. Моця О. П. Зелений Гай // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. - Київ: Наукова думка, 2005. Т. 3 : Е-Й. - С. 322. – 672 с.
15. Моця О. П. Зелений Гай // Енциклопедія сучасної України: у 30 т / ред. кол. І. М. Дзюба [та ін.] ; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. – Київ. 2003. – 2019.
16. Сайт новин Made for minds [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.dw.com/uk /найпопулярніші-веломаршрути-німеччини/>
17. Фізична рекреація: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / авт. кол.: Є.Н. Приступа, О.М. Жданова, М.М. Линець [та ін.]; за наук. ред. Є. Приступи.– Львів: ЛДУФК, 2010.– 447 с.